

LEGE nr. 17 din 9 martie 2000*) privind asistența socială a persoanelor vârstnice - Republicare

CAPITOLUL I: Dispoziții generale

Art. 1

(1) Persoanele vârstnice au dreptul la asistență socială, potrivit dispozițiilor prezentei legi, în raport cu situația sociomedicală și cu resursele economice de care dispun.

(2) Măsurile de asistență socială prevăzute de prezenta lege sunt complementare celor reglementate prin sistemul asigurărilor sociale.

(3) Persoanele vârstnice care beneficiază de asistență socială au dreptul **și la alte forme de protecție socială**, în condițiile legii.

(4) Sunt considerate persoane vârstnice, în sensul prezentei legi, persoanele **care au împlinit vârsta de pensionare stabilită de lege**.

Art. 2

Asistența socială pentru persoanele vârstnice se realizează prin servicii și prestații sociale.

Art. 3

Beneficiază de prevederile prezentei legi **persoana vârstnică**, definită la art. 1 alin. (4), care se găsește **în una dintre următoarele situații**:

a) **nu are familie sau nu se află în întreținerea unei sau unor persoane obligate la aceasta**, potrivit dispozițiilor legale în vigoare;

b) **nu are locuință** și nici posibilitatea de a-și asigura condițiile de locuit pe baza resurselor proprii;

c) **nu realizează venituri proprii sau acestea nu sunt suficiente** pentru asigurarea îngrijirii necesare;

d) **nu se poate gospodări singură sau necesită îngrijire specializată**;

e) **se află în imposibilitatea de a-și asigura nevoile sociomedicale, datorită bolii ori stării fizice sau psihice**.

CAPITOLUL II: Servicii și prestații sociale

SECȚIUNEA 1: Evaluarea situației persoanelor vârstnice care necesită asistență socială

Art. 4

Nevoile persoanelor vârstnice se evaluează prin anchetă socială care se elaborează pe baza datelor cu privire la afecțiunile ce necesită îngrijire specială, capacitatea de a se gospodări și de a îndeplini cerințele firești ale vieții cotidiene, condițiile de locuit, precum și veniturile efective sau potențiale considerate minime pentru asigurarea satisfacerii nevoilor curente ale vieții.

Art. 5

Nevoile persoanelor vârstnice aflate în situația de **pierdere totală sau parțială a autonomiei**, care pot fi de natură medicală, sociomedicală, psihoafectivă, se stabilesc **pe baza grilei naționale de evaluare** a nevoilor persoanelor vârstnice, care prevede criteriile de încadrare în grade de dependență.

Art. 6

(1) Grila națională de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice se aprobă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei și a Ministerului Sănătății Publice**).

(2) Grila națională de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice poate fi revizuită anual și, în mod obligatoriu, o dată la 3 ani.

SECȚIUNEA 2: Servicii comunitare pentru persoanele vârstnice

Art. 7

(1) Serviciile comunitare pentru persoanele vârstnice care se găsesc în situațiile prevăzute la art. 3 se realizează **cu consimțământul acestora** și au în vedere:

a) **îngrijirea temporară sau permanentă la domiciliu;**

b) îngrijirea temporară sau permanentă într-un cămin pentru persoane vârstnice;

c) îngrijirea în centre de zi, cluburi pentru vârstnici, case de îngrijire temporară, apartamente și locuințe sociale, precum și altele asemenea.

(2) În situația în care **starea de sănătate a persoanei vârstnice nu permite obținerea consimțământului acesteia**, pentru acordarea îngrijirilor prevăzute la alin. (1) **decizia se ia de serviciul social al consiliului local** sau de direcția de asistență socială din cadrul direcțiilor de muncă, solidaritate socială și familie județene și a municipiului București, **pe baza anchetei sociale și a recomandărilor medicale făcute de medicul de familie, prin consultarea și a medicului specialist, cu acceptul rudelor de gradul I ale persoanei respective sau, în lipsa acestora, cu acceptul unui alt membru de familie.**

(3) În cazul **decesului persoanei vârstnice lipsite de susținători legali sau când aceștia nu pot să își îndeplinească obligațiile familiale datorită stării de sănătate sau situației economice precare, serviciile comunitare asigură înmormântarea.**

Art. 8

Serviciile comunitare asigurate persoanelor vârstnice la domiciliu sunt:

a) **servicii sociale** privind, în principal, îngrijirea persoanei, **prevenirea marginalizării sociale și sprijinirea pentru reintegrarea socială**, consiliere juridică și administrativă, sprijin pentru plata unor servicii și obligații curente, **îngrijirea locuinței și gospodăriei, ajutor pentru menaj, prepararea hranei;**

b) **servicii sociomedicale** privind, în principal, **ajutorul pentru realizarea igienei personale**, readaptarea capacităților fizice și psihice, adaptarea locuinței la nevoile persoanei vârstnice și antrenarea la activități economice, sociale și culturale, precum și **îngrijirea temporară în centre de zi**, aziluri de noapte sau alte centre specializate;

c) **servicii medicale**, sub forma consultațiilor **și îngrijirilor medicale la domiciliu** sau în instituții de sănătate, consultații și îngrijiri stomatologice, **administrarea de medicamente**, acordarea de materiale sanitare și de dispozitive medicale.

Art. 9

(1) Serviciile comunitare de consiliere, în vederea prevenirii marginalizării sociale și pentru reintegrare socială, se asigură fără plata unei contribuții, ca un drept fundamental al persoanelor vârstnice, **de către asistenți sociali**.

(2) Serviciile prevăzute la art. 8 lit. a) și b) se asigură fără plata contribuției persoanelor vârstnice care, evaluate potrivit grilei naționale de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice, **nu au venituri** sau ale căror venituri sunt mai mici de 5 ori decât nivelul venitului net lunar luat în calcul la stabilirea ajutorului social pentru o persoană singură.

Art. 10

Persoanele vârstnice care se încadrează în grila națională de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice, îndreptățite să beneficieze de serviciile prevăzute la art. 8 lit. a) și b) și care realizează venituri ce se situează peste nivelul prevăzut la art. 9 alin. (2), **beneficiază de servicii cu plata unei contribuții**, în funcție de tipul de servicii acordate și de venitul persoanei, fără a se depăși costul acestora calculat pentru perioada respectivă. **Tipurile de servicii și costul acestora se stabilesc de consiliile locale.**

Art. 11

Serviciile medicale prevăzute la art. 8 lit. c) sunt acordate în baza reglementărilor legale privind asigurările sociale de sănătate.

Art. 12

Organizarea serviciilor prevăzute la art. 8 lit. a) și b) **revine consiliilor locale**, direct sau pe bază de convenții încheiate cu organizații neguvernamentale, unități de cult recunoscute în România ori cu alte persoane fizice sau juridice.

Art. 13

(1) **Pentru asigurarea îngrijirii la domiciliu a persoanei vârstnice** aflate în situația de dependență sociomedicală, stabilită potrivit grilei naționale de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice, **consiliile locale pot angaja personal de îngrijire prin plata cu ora**, fracțiuni de normă sau normă întregă, în funcție de perioada de îngrijire necesară a se acorda.

(2) Soțul și rudele care au în îngrijire o persoană vârstnică dependentă pot beneficia de program lunar redus de lucru, de o jumătate de normă, cu suportarea drepturilor salariale pentru cealaltă

jumătate de normă din bugetul local, corespunzător salariului brut lunar al asistentului social debutant cu pregătire medie. Timpul cât soțul și rudele au fost încadrate în aceste condiții se consideră, la calculul vechimii în muncă, timp lucrat cu normă întreagă.

(3) Persoanele care acordă îngrijire vârstnicilor **vor fi acreditate de direcțiile de muncă**, solidaritate socială și familie județene și a municipiului București potrivit metodologiei aprobate prin ordin al ministrului muncii, solidarității sociale și familiei.

Art. 14

Serviciile comunitare asigurate persoanelor vârstnice în cămine sunt:

a) servicii sociale, care constau în:

- ajutor pentru menaj;
- consiliere juridică și administrativă;
- modalități de prevenire a marginalizării sociale și de reintegrare socială în raport cu capacitatea psihoafectivă;

b) **servicii sociomedicale**, care constau în:

- **ajutor pentru menținerea sau readaptarea capacităților fizice ori intelectuale;**

- asigurarea unor programe de ergoterapie;
- sprijin pentru realizarea igienei corporale;

c) **servicii medicale**, care constau în:

- consultații și tratamente la cabinetul medical, în instituții medicale de profil sau la patul persoanei, dacă aceasta este imobilizată;
- servicii de îngrijire-infirmerie;
- **asigurarea medicamentelor;**
- asigurarea cu dispozitive medicale;
- consultații și îngrijiri stomatologice.

Art. 15

La solicitarea organizațiilor neguvernamentale, a organizațiilor de pensionari sau a unităților de cult recunoscute în România, căminele pot asigura unele servicii prevăzute la art. 14, îngrijirea unor persoane vârstnice la domiciliu, pe bază de convenții încheiate cu finanțatorul.

Art. 16

(1)Îngrijirea persoanelor vârstnice **în cămine** reprezintă o măsură de asistență socială și poate fi dispusă cu titlu de excepție pentru persoanele care se găsesc în una dintre situațiile prevăzute la art. 3.

(2)Accesul unei persoane vârstnice în cămin se face avându-se în vedere următoarele criterii de prioritate:

a)necesită îngrijire medicală permanentă deosebită, care nu poate fi asigurată la domiciliu;

b)nu se poate gospodări singură;

c)este lipsită de susținători legali sau aceștia nu pot să își îndeplinească obligațiile datorită stării de sănătate sau situației economice și a sarcinilor familiale;

d)nu are locuință și nu realizează venituri proprii.

Art. 17

Activitățile sociale și sociomedicale prevăzute în prezenta lege **se monitorizează și se evaluează de personalul de specialitate din cadrul aparatului propriu al consiliilor locale** și al direcțiilor de muncă, solidaritate socială și familie județene și a municipiului București.

SECȚIUNEA 3: Organizarea și funcționarea căminelor pentru persoane vârstnice

Art. 18

(1)Căminul pentru persoane vârstnice este instituția de asistență socială cu personalitate juridică, înființată, organizată și finanțată potrivit dispozițiilor prezentei legi.

(2)Căminele asigură condiții corespunzătoare de găzduire și de hrană, îngrijiri medicale, recuperare și readaptare, activități de ergoterapie și de petrecere a timpului liber, asistență socială și psihologică.

(3)Căminele pentru pensionari, căminele pentru bătrâni și căminele pentru bătrâni bolnavi cronici, existente la data intrării în vigoare a prezentei legi sau care vor fi date ulterior în folosință, vor funcționa sub formă de cămine pentru persoane vârstnice, cu secții pentru:

a)persoane dependente;

b)persoane semidependente;

c)persoane care nu sunt dependente.

(4)Pentru buna funcționare a căminelor pentru persoane vârstnice direcțiile de muncă, solidaritate socială și familie județene și a municipiului București vor asigura îndrumarea metodologică și coordonarea activității de specialitate necesare.

(5)Cheltuielile curente și de capital ale căminelor pentru persoane vârstnice se asigură din venituri extrabugetare și din subvenții acordate de la bugetul de stat.

Art. 19

Principalele obiective ale unui cămin sunt:

- a) să asigure persoanelor vârstnice îngrijite maximum posibil de autonomie și siguranță;
- b) să ofere condiții de îngrijire care să respecte identitatea, integritatea și demnitatea persoanei vârstnice;
- c) să permită menținerea sau ameliorarea capacităților fizice și intelectuale ale persoanelor vârstnice;
- d) să stimuleze participarea persoanelor vârstnice la viața socială;
- e) să faciliteze și să încurajeze legăturile interumane, inclusiv cu familiile persoanelor vârstnice;
- f) să asigure supravegherea și îngrijirea medicală necesară, potrivit reglementărilor privind asigurările sociale de sănătate;
- g) să prevină și să trateze consecințele legate de procesul de îmbătrânire.

CAPITOLUL III: Finanțarea asistenței sociale pentru persoanele vârstnice

SECȚIUNEA 1: Finanțarea din fonduri bugetare

Art. 20

Finanțarea serviciilor de asistență socială și a prestațiilor prevăzute de prezenta lege se asigură pe principiul împărțirii responsabilității între administrația publică centrală și cea locală.

Art. 21

(1) De la bugetul de stat se alocă fonduri pentru:

- a) finanțarea activităților de asistență socială desfășurate de asociații și fundații române cu personalitate juridică, precum și de unitățile de cult recunoscute în România;
- b) cheltuieli de investiții și reparații capitale pentru unități de asistență socială din zone defavorizate;
- c) completarea veniturilor extrabugetare ale căminelor prevăzute la art. 18, atunci când resursele bugetelor locale devin insuficiente;
- d) alte cheltuieli stabilite prin legile bugetare anuale.

(2) **De la bugetul local** se alocă fonduri pentru:

- a) subvenții acordate în completarea veniturilor extrabugetare ale căminelor prevăzute la art. 18;
- b) finanțarea activității de asistență socială a unor asociații și fundații române cu personalitate juridică, precum și a unităților de cult recunoscute în România;
- c) finanțarea cheltuielilor pentru **organizarea și funcționarea serviciilor comunitare de asistență socială, precum și pentru îngrijirea la domiciliu** în condițiile art. 13;
- d) **cheltuieli pentru înmormântarea asistaților, în situația prevăzută la art. 7 alin. (3).**

(3) Sponsorizările și donațiile în bani sau în natură, făcute de persoane fizice și juridice române și străine căminelor pentru persoane vârstnice sau instituțiilor sociale prevăzute la art. 7 alin. (1) lit. b), se folosesc ca venituri extrabugetare numai în scopul pentru care au fost acordate.

Art. 22

Investițiile pentru construirea, dotarea, întreținerea, modernizarea, precum și cheltuielile pentru funcționarea căminelor care deserveșc mai multe unități administrativ-teritoriale se finanțează potrivit convențiilor încheiate între finanțator și consiliile locale interesate.

Art. 23

(1) Cheltuielile pentru servicii medicale, materiale sanitare, dispozitive medicale și medicamente se suportă din fondurile și în condițiile prevăzute de reglementările privind asigurările sociale de sănătate.

(2) Cheltuielile care nu se suportă din fondurile asigurărilor sociale de sănătate, în condițiile legii, sunt asigurate de căminul pentru persoane vârstnice, prin care se realizează asistența persoanei în cauză.

SECȚIUNEA 2: Contribuția persoanelor vârstnice sau a susținătorilor legali ai acestora

Art. 24

(1) Persoanele vârstnice care dispun de venituri proprii **și sunt îngrijite în căminele** organizate potrivit prezentei legi, precum și susținătorii legali ai acestora au obligația să plătească lunar o contribuție de întreținere, stabilită pe baza costului mediu lunar de întreținere.

(2) Persoanele vârstnice care nu au venituri și nici susținători legali nu datorează contribuția de întreținere, aceasta fiind asigurată din bugetele locale sau județene, după caz, în limita hotărâtă de acestea.

(3) Consiliile locale sau județene hotărășc cu privire la cuantumul contribuției lunare de întreținere datorate de persoanele vârstnice **îngrijite în cămine** și/sau de susținătorii legali și în situația în care veniturile acestor persoane sunt insuficiente pentru acoperirea costului mediu lunar de întreținere.

Art. 25

(1) Costul mediu lunar de întreținere se stabilește anual de către consiliile locale și/sau județene, după caz, înainte de adoptarea bugetelor proprii.

(2) Costul mediu lunar de întreținere se stabilește **în funcție de gradul de dependență** al persoanei vârstnice îngrijite și are în vedere cheltuielile de întreținere, pentru hrană și gospodărie, obiecte de inventar, echipament și cazarmament, materiale sanitare și altele asemenea, în conformitate cu clasificăția bugetară specifică bugetelor autorităților administrației publice locale.

(3) Cheltuielile aferente plății salariilor pentru personalul angajat în cămine, plății medicamentelor și cheltuielile de capital nu se iau în calcul la stabilirea costului mediu lunar de întreținere.

(4) Costul mediu lunar de întreținere trebuie să asigure îndeplinirea nivelului standardelor de calitate pentru serviciile oferite, adoptate și aprobate în condițiile legii.

(5) Acoperirea valorii integrale a contribuției lunare se stabilește astfel:

a) persoanele vârstnice care au venituri și sunt îngrijite în cămin datorează contribuția lunară de întreținere în cuantum de până la 60% din valoarea veniturilor personale lunare, fără a se depăși costul mediu lunar de întreținere aprobat pentru fiecare cămin;

b) diferența până la concurența valorii integrale a contribuției lunare de întreținere se va plăti de către susținătorii legali ai persoanelor vârstnice îngrijite în cămine, dacă realizează venit pe membru de familie mai mare decât salariul minim brut pe țară în vigoare;

c) susținătorii legali pot acoperi din veniturile proprii contribuția lunară integrală printr-un angajament de plată.

(6) Dacă prin aplicarea cotei prevăzute la alin. (5) lit. a) se acoperă valoarea totală a contribuției lunare, susținătorii legali nu mai sunt ținuți de obligația susținerii plății diferenței de contribuție.

(7) Obligația de plată a contribuției lunare de întreținere în sarcina persoanei vârstnice și/sau a susținătorilor legali se stabilește printr-un angajament de plată, **semnat de persoana vârstnică**, de reprezentantul său legal, după caz, și/sau de susținătorul legal. Angajamentul de plată constituie titlu executoriu.

(8) Obligația de plată a contribuției lunare în sarcina susținătorilor legali se poate stabili și prin hotărâre judecătorească.

Art. 26

Sumele reprezentând contribuția lunară de întreținere constituie venituri extrabugetare ale căminelor pentru persoane vârstnice.

CAPITOLUL IV: Procedura de stabilire, suspendare și încetare a drepturilor de asistență socială pentru persoanele vârstnice

Art. 27

Asistența socială se acordă la cererea persoanei vârstnice interesate, a reprezentantului legal al acesteia, a instanței judecătorești, **a personalului de specialitate din cadrul consiliului local, a poliției**, a organizației pensionarilor, a unităților de cult recunoscute în România sau a organizațiilor neguvernamentale care au ca obiect de activitate asistența socială a persoanelor vârstnice.

Art. 28

(1) Dreptul la asistență socială, prevăzut de prezenta lege, se stabilește pe baza anchetei sociale, cu respectarea criteriilor prevăzute în grila națională de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice.

(2) Ancheta socială se realizează de un colectiv format din **2 asistenți sociali** din cadrul consiliului local sau de la direcția de muncă, solidaritate socială și familie județeană sau a municipiului București. **În situația persoanelor vârstnice dependente colectivul se va completa în mod obligatoriu cu medicul specialist al persoanei respective.**

(3) Colectivul prevăzut la alin. (2) poate fi completat și cu reprezentanți ai organizațiilor pensionarilor, unităților de cult recunoscute în România sau ai altor organizații neguvernamentale care au ca obiect de activitate asistența socială a persoanelor vârstnice.

(4) Pe baza analizei situației sociale, economice și medicale a persoanei vârstnice, **prin ancheta socială se propune măsura de asistență socială justificată de situația de fapt constatată.**

Art. 29

Aprobarea, respingerea, suspendarea sau încetarea dreptului la servicii de asistență socială pentru persoanele vârstnice, prevăzute de prezenta lege, se face de către:

a) **primar**, pentru serviciile de asistență socială organizate pe plan local, pentru îngrijirea în căminele aflate în administrare **și pentru îngrijirea la domiciliu;**

b) directorul general al direcției de muncă, solidaritate socială și familie județene și a municipiului București, pentru asistența socială acordată de asociațiile și fundațiile române și de unitățile de cult recunoscute în România, care au primit transferuri din fondurile gestionate de Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei.

Art. 30

Persoana vârstnică, astfel cum este definită la art. 1 alin. (4), va fi asistată, la cererea acesteia sau din oficiu, după caz, în vederea încheierii unui act juridic de înstrăinare, cu titlu oneros sau gratuit, a bunurilor ce-i aparțin, în scopul întreținerii și îngrijirii sale, de un reprezentant al autorității tutelare a consiliului local în a cărui rază teritorială domiciliază persoana vârstnică respectivă.

Art. 31

Obligația de întreținere și de îngrijire, precum și modalitățile practice de executare a lor vor fi menționate expres în actul juridic încheiat de notarul public.

Art. 32

Autoritatea tutelară a consiliului local în a cărui rază teritorială domiciliază persoana vârstnică va primi din oficiu un exemplar al actului juridic încheiat conform art. 30 și 31.

Art. 33

Neexecutarea obligației de întreținere și de îngrijire de către noul proprietar al bunurilor obținute ca urmare a actului juridic de înstrăinare poate fi sesizată autorității tutelare a consiliului local în a cărui rază teritorială domiciliază persoana vârstnică de către orice persoană fizică sau juridică interesată. Autoritatea tutelară se poate sesiza și din oficiu.

Art. 34

Autoritatea tutelară a consiliului local în a cărui rază teritorială domiciliază persoana vârstnică, sesizată în condițiile art. 33, va efectua ancheta socială completă a cazului în termen de 10 zile de la sesizare și, în situația în care va constata că cele sesizate sunt reale, va propune măsurile necesare de executare legală a dispozițiilor înscrise în actul juridic încheiat.

Art. 35

(1) Dreptul la serviciile de asistență socială încetează dacă nu mai sunt îndeplinite condițiile pentru acordarea acestora.

(2) Dacă perioada în care asistența socială a persoanelor vârstnice este temporară, dar nu mai mare de 6 luni, acordarea serviciilor de asistență socială se suspendă prin decizie motivată a celui care a stabilit dreptul. La încetarea suspendării reluarea acordării serviciilor sau prestațiilor de asistență socială se face pe bază de anchetă socială.

Art. 36

Decizia privind stabilirea, respingerea, încetarea sau suspendarea dreptului la serviciile de asistență socială prevăzute de prezenta lege poate fi contestată potrivit Legii contenciosului administrativ nr. 29/1990***).

Art. 37

Încălcarea dispozițiilor prezentei legi atrage răspunderea disciplinară, materială, civilă sau penală, după caz.

Art. 38

Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei asigură îndrumarea metodologică, coordonează, controlează și evaluează aplicarea dispozițiilor prezentei legi.

CAPITOLUL V: Dispoziții finale și tranzitorii

Art. 39

Căminele pentru persoane vârstnice și instituțiile sociale prevăzute la art. 7 alin. (1) lit. b) pot organiza, cu aprobarea finanțatorului, în funcție de condițiile de care dispun, gospodării-anexă, ca activități autofinanțate pentru îmbunătățirea hranei.

Art. 40

Prezenta lege intră în vigoare la 90 de zile de la publicarea ei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 41

Pe data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Decretul nr. 253/1971 privind contribuția de întreținere în unele instituții de ocrotire, publicat în Buletinul Oficial, Partea I, nr. 90 din 30 iulie 1971, precum și orice dispoziții contrare.

*) Republicată în temeiul dispozițiilor art. II din Legea nr. 281/2006 pentru modificarea și completarea Legii nr. 17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 600 din 11 iulie 2006.

Legea nr. 17/2000 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 104 din 9 martie 2000.

**) Grila națională de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 886/2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 507 din 16 octombrie 2000.

***) Legea contenciosului administrativ nr. 29/1990 a fost abrogată și înlocuită prin Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.154 din 7 decembrie 2004.

Publicat în Monitorul Oficial cu numărul 157 din data de 6 martie 2007